

СОДЕРЖАНИЕ

ПАТРИАРШИЕ ЭНЦИКЛИКИ И ГРАМОТЫ БЛАГОСЛОВЕНИЯ

- Слово **ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ГАРЕГИНА II, ВЕРХОВНОГО**
ПАТРИАРХА И КАТОЛИКОСА ВСЕХ АРМЯН, во время чина панихиды
 военнослужащим, погибшим в боях за защиту Родины 5
- Послание **ЕГО СВЯТЕЙШЕСТВА ГАРЕГИНА II, ВЕРХОВНОГО**
ПАТРИАРХА И КАТОЛИКОСА ВСЕХ АРМЯН, по случаю Нового года. . . 7

ПРОПОВЕДИ

- Проповедь **ПРОТОАРХИМАНДРИТА ЗАКАРИИ БАГУМЯНА**, произнесенная
 в часовне-крестильне Святого Иоанна Крестителя и Святого Вардана во время
 Литургии в честь праздника Свв. Апостолов Фаддея и Варфоломея 9
- Проповедь **АРХИМАНДРИТА ТОВМЫ ХАЧАТРЯНА**, произнесенная в церкви Св.
 Григория Просветителя г. Еревана во время Литургии по случаю рукоположения
 в праздник Введения во храм Пресвятой Богородицы 14
- Проповедь **ИЕРОМОНАХА МИНАСА АХВЕРДЯНА**, произнесенная во время
 Святой Литургии в монастыре Св. Гаяне 18

РЕЛИГИОВЕДЕНИЕ

- АСМИК АБРААМЯН** — К вопросу о христологическом значении главных
 праздников Армянской Церкви и учении о Спасении. 22
- АНАИТ АНТОНЯН** — Кем являлся упомянутый в житиях Свв. Воскянов и
 Свв. Сукиасян армянский царь Арташес и кто его сыновья? 42
- АСМИК БАДАЛЯН** — Рукописное наследие монастыря Пос 60

ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

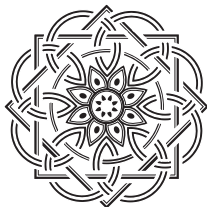
- ГРИГОР БРУТЯН** — Попытка определения времени одного из эпизодов армянского эпоса «Сасна црер» 72
- ИВАН ИЛЫН** — О русском правописании 88
- СИРАНУШ МАРГАРЯН** — Епископ Гарегин Сrvандзтянц и Балуйская предание создания письменности 106

СООБЩЕНИЯ

- РУБЕН МЕЛКОНЯН** — Попытки иммиграции армян из Турции в СССР в 1970-1980-ые годы и Армянская Апостольская Церковь (*одиссея репатриации армянского племени Варто*) 119

РЕЦЕНЗИИ. БИБЛИОГРАФИЯ

- ИЕРЕЙ АРАРАТ ПОГОСЯН** — Издания Издательского отдела Первопрестольного Святого Эчмиадзина за 2021 г. 130
- Список напечатанных в религиозно-арменоведческом журнале «Эчмиадзин» материалов за 2021 г. 145

CONTENTS

PONTIFICAL ENCYCLICALS, LETTERS OF BLESSING

- Message of **HIS HOLINESS KAREKIN II, CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS**, on the occasion of the Church service of the soldiers' burial killed in the battles for the defense of the homeland 5
- Message of **HIS HOLINESS KAREKIN II, CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS**, on the occasion of the New Year. 7

SERMONS

- Sermon delivered by **PROTO-ARCHIMANDRITE ZAKARIA BAGHUMYAN** during the Divine Liturgy celebrated at St. John the Baptist—St. Vardan chapel-baptistry of the Mother See of Holy Etchmiadzin, on the occasion of the feast of Apostles St. Thaddeus and St. Bartholomew 9
- Sermon delivered by **ARCHIMANDRITE THOVMA KHACHATRYAN** during the Divine Liturgy celebrated at St. Gayane Monastery 14
- Sermon delivered by **REV. FR. MINAS HAKHVERDYAN** during the Divine Liturgy celebrated at St. Gayane Monastery 18

RELIGIOUS STUDIES

- HASMIK ABRAHAMYAN** — Of the Christological and salvific symbolism of the great feasts of the Armenian Apostolic Church 22
- ANAHIT ANTONYAN** — Who is the Armenian King Artashes mentioned in the martyrologies of Sts. Voskiank and Sts. Sukiasiank, and who are his sons? 42
- HASMIK BADALYAN** — Manuscript heritage of the Monastery of Pos 60

HISTORICAL-PHILOLOGICAL STUDIES

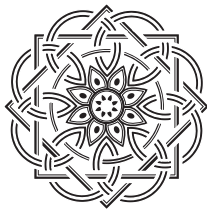
- GRIGOR BROUTYAN** — An attempt to determine the timing of an episode
of the Armenian epic “Daredevils of Sassoun”. 72
- IVAN ILYIN** — On the Russian orthography 86
- SIRANUSH MARGARYAN** — Bishop Karekin Srvandztiants and the Balu tradition
about the creation of the alphabet 104

ESSAYS

- RUBEN MELKONYAN** — Attempt of the Armenians’ repatriation from Turkey to the
USSR in the 1970–1980s, and the Armenian Apostolic Church (the odyssey of the
Armenian Varto tribe) 119

LITERARY REVIEW

- FR. ARARAT POGHOSYAN** — Publications of the Mother See of Holy Etchmiadzin
in 2021 130
- Table of contents of the materials published in “Etchmiadzin” Religious-Armenological
Magazine in 2021 145

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ. ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԳՐԵՐ

- Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ** խօսքը՝
 հայրենիքի պաշտպանության մարտերում զոհուած զինուորականների
 յուղարկաւորութեան Եկեղեցու կարգի առիթով 5
- Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ** ուղերձը
 Ամանորի առիթով. 7

ՔԱՐՈՉԽՕՍԱԿԱՆ

- Տ. ՉԱՔԱՐԻԱ ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԲԱՂՈՒՄԵԱՆԻ** քարոզը՝
 խօսուած Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ
 եւ Ս. Վարդան մատուռ-մկրտարանում Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթողիմէոս
 առաքեալների տօնին մատուցուած Ս. Պատարագին 9
- Տ. ԹՈՎՍԱ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆԻ** քարոզը՝ խօսուած Ս. Գայանէ
 վանքում մատուցուած Ս. Պատարագին. 14
- Տ. ՄԻՆԱՍ ԱԲԵՂԱՅ ՀԱԽՈՒԵՐԴԵՅԱՆԻ** քարոզը՝ խօսուած
 Ս. Գայանէ վանքում մատուցուած Ս. Պատարագին 18

ԿՐՕՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

- ՅԱՍՄԻԿ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ** — Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու
 տաղաւար տօների քրիստոսաբանական եւ փրկագործական
 խորհրդաբանութեան շուրջ22
- ԱՆԱՀԻՏ ԱՆՏՈՆԵԱՆ** — Ո՛վ է Սուրբ Ոսկեանց եւ Սուրբ Սուքիասեանց
 վկայաբանութիւններում յիշուած Հայոց Արտաշէս թագաւորը,
 եւ ովքե՛ր՝ նրա որդիները42
- ՅԱՍՄԻԿ ԲԱԴԱԼԵԱՆ** — Փոս վանքը եւ գրչական ժառանգութիւնը60

ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

- ԳՐԻԳՈՐ ԲՐՈՒՏԵԱՆ** — Հայկական «Սասնայ ծռեր» դիցավեպի մի դրուագի ժամանակի որոշման փորձ 72
- ԻԲԱՆ ԻԼՅԻՆ** — Ռուսերենի ուղղագրության մասին 86
- ՍԻՐԱՆՈՒՇ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ** — Գարեգին եպս. Սրուանձտեանցը եւ գրերի գիւտի՝ Բալուի աւանդութիւնը 104

ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

- ՌՈՒԲԷՆ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ** — 1970—1980-ական թուականներին Թուրքիայից ԽՍՀՄ հայերի ներգաղթի փորձերը եւ Հայ Առաքելական Եկեղեցին (հայկական Վարդօ ցեղախմբի հայրենադարձման ողիսականը). 119

ԳՐԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ. ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

- Տ. ԱՐԱՐԱՏ ԲԱՀԱՆԱՅ ՊՕՂՈՍԵԱՆ** — Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի 2021 թ. հրատարակութիւնները. 130
- Յանկ «Էջմիածին» կրօնագիտական-հայագիտական ամսագրի 2021 թ. տպագրուած նիւթերի 145

